

Лайтер Крістіна,
студент 1 курсу ОС «Магістр»
спеціальності 073 «Менеджмент»
Науковий керівник: **Чикуркова А.Д.,**
д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

РЕГІОНАЛЬНІ КЛАСТЕРИ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Застосування кластерного методу найбільш актуально саме на у державному управлінні на регіональному рівні внаслідок необхідності тісного контакту між учасниками кластера, що передбачає деяке територіальне обмеження. Тільки розташування в одному регіоні дозволяє швидко зустрітися, обговорити загальну задачу, оперативно вирішити проблему, а також визначити той напрямок діяльності, який є для даної території найбільш конкурентоспроможним зараз і буде вигідним в майбутньому.

Особливий інтерес концепція державного управління методами кластерного формування регіональною економікою набуває в світлі посилення ролі зовнішньоторговельної діяльності в соціально-економічному розвитку регіонів, що сприяє економічному зростанню. Оскільки дозволяє визначити пріоритетні галузі, що мають економічний потенціал і сприяють підвищенню конкурентоспроможності, виявити чинники та елементи, що впливають на ступінь розвитку конкурентних переваг через призму зовнішньоекономічної конкурентоспроможності[1, с. 69].

Одним з переваг державного управління кластерними формуваннями економікою є посилення ролі економічних факторів і зниження

адміністративних. Роль регіональних органів влади висока тільки на перших етапах формування кластерів: в оцінці зовнішньоекономічного комплексу регіону, у виборі найбільш перспективних кластерів та їх формуванні, і обумовлена урахуванням інтересів регіонального розвитку, які не є пріоритетними для бізнесу. Надалі роль регіональної влади скорочується і головну роль починають грати закони ринкової економіки, що стимулюють розвиток найбільш вигідних виробництв, а роль регіональних органів влади зводиться до підтримки найважливіших кластерів.

Однією з найважливіших складових управлінської ефективності місцевої влади називають соціальну складову, адже саме через місцеве самоврядування мешканці територіальних громад реалізують свої права і свободи [2, с. 113].

Основними аргументами на користь використання кластерного методу управління регіональною економікою є:

1. Висока узгодженість із самим характером конкуренції та джерелами досягнення конкурентних переваг;
2. Ефективне забезпечення функціонування міжгалузевих зв'язків; поширення технологій, навичок та інформації;
3. Можливість здійснення внутрішньої спеціалізації і стандартизації; збільшення продуктивності праці;
4. Мінімізація витрат на впровадження інновацій; наявність в структурі кластерів гнучких підприємницьких структур – малих підприємств, які сприяють формуванню інноваційних точок зростання за рахунок високого ступеня спеціалізації при обслуговуванні конкретного промислового виробництва;
5. Можливості ефективного обміну ідеями між фахівцями, а отже, формування конкурентного середовища.

Управління економікою на основі регіональних кластерів має ряд незаперечних переваг, до основних з яких слід віднести:

1. Збільшення оподаткованої бази (центри управління малим і середнім бізнесом, як правило, знаходяться на тій же території, що і сам бізнес, на відміну від вертикальних корпорацій).

2. Можливість формування промислових об'єднань, які забезпечують зайнятість населення регіону, розвиток інфраструктури, збільшення податкового потенціалу тощо.

3. Можливість цілеспрямованої переорієнтації збиткових підприємств регіону.

4. Можливість регулювання інвестиційних потоків та оцінки ефективності їх вкладень на основі пріоритетності розвитку регіональних кластерів.

5. Можливість надання адресних пільг певним груп підприємств, що мають важливе значення для регіональної економіки.

6. Підвищення в регіоні підприємницької активності.

7. Розвиток інноваційного потенціалу за допомогою швидкого розповсюдження інновацій на всі підприємства кластера і т. д. [2, с. 46].

На рис. 1 представлена блок-схема алгоритму формування регіональних кластерів. На першому етапі необхідно провести оцінку галузевої спеціалізації регіону та проаналізувати тенденції його розвитку. Економіка регіонів має певної промисловою базою і на першому етапі найбільш реально формування кластерів на основі наявних регіональних ресурсів.

При цьому необхідно відразу визначати значення галузі для регіональної економіки: експортоорієнтована, імпортозаміщуюча або галузь для регіональних потреб на основі значення коефіцієнтів локалізації. Тоді коефіцієнт локалізації може бути розрахований як відношення частки галузі в регіоні до частки галузі по країні або округу. Тоді зрозуміло, що значення коефіцієнта більше одиниці, свідчить про те, що дана галузь в регіоні більш виражена, ніж в середньому по країні[3, с. 98]...

Отже, застосування кластерного методу найбільш актуально саме на у державному управлінні на регіональному рівні внаслідок необхідності тісного контакту між учасниками кластера, що передбачає деяке територіальне

обмеження. Тільки розташування в одному регіоні дозволяє швидко зустрітися, обговорити загальну задачу, оперативно вирішити проблему, а також визначити той напрямок діяльності, який є для даної території найбільш конкурентоспроможним зараз і буде вигідним в майбутньому.

Рис. 1. Блок-схема алгоритму формування регіональних кластерів
Джерело: [3, с. 99].

Особливий інтерес концепція державного управління методами кластерного формування регіональною економікою набуває в світлі посилення

ролі зовнішньоторговельної діяльності в соціально-економічному розвитку регіонів, що сприяє економічному зростанню. Оскільки дозволяє визначити пріоритетні галузі, що мають економічний потенціал і сприяють підвищенню конкурентоспроможності, виявити чинники та елементи, що впливають на ступінь розвитку конкурентних переваг через призму зовнішньоекономічної конкурентоспроможності. Одним з переваг державного управління кластерними формуваннями економікою є посилення ролі економічних факторів і зниження адміністративних.

Список використаних джерел

1. Кравченко В. В. Конституційні засади місцевого самоврядування в Україні (основи муніципального права) : [навч. посіб.]. К. : Арарат-центр, 2017. 176 с.
2. Чикуркова А.Д., Бочкарьова О.В. Наукові підходи до визначення ефективності публічного управління. Сучасні напрями та перспективи розвитку агро- та електроінженерії: зб. тез міжнар. наук.-практ. конф., (Бережани, Тернопільська обл., 16 листопада 2018 року). Бережани: ФОП Паляниця В. А., 2018. С. 112-114.
3. Поповкін В. А. До концепції державної регіональної політики В. А. Поповкін. К. : Національний інститут стратегічних досліджень. Вип. 37. 2005. С. 45-46.
4. Регіони України: інституційно-правове забезпечення: монографія / [За ред. З. С. Варналія]. К.: Знання України, 2004. 468 с.